Kanta-Hämeen hyvinvointialueen varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelma liitteineen

Voimassaoloaika	01.08.2026-31.07.2027
Versio ja päivä:	Ohjeen käyttöönotto 01.08.2026
Laatijat	Hyvinvointialue: perhekeskusylilääkäri, lääkitysturvallisuuden asiantuntija Kuntien varhaiskasvatuksen johto
Hyväksyjä	Perhekeskusylilääkäri Kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava kasvatuspäällikkö

Kunta ja varhaiskasvatuksen toimipaikka:

Voimassaoloaika	01.08.2026-31.07.2027
Kohderyhmä	Lääkehoitoa toteuttavat työntekijät sekä johtajat
Toimipaikan johtaja	Kunta: päiväkodin johtajat

Toimipaikkakohtaisen suunnitelman keskeiset muutokset

Versio ja pvä	Keskeiset muutokset
0 1.8.2026)	Ohjeen käyttöönotto

Liitteet

Liite 1	Tiedote huoltajille lapsen lääkehoidon toteuttamisesta varhaiskasvatuksessa
Liite 2	Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma ja perehdytys
Liite 3	Lääkehoidon toteuttaminen varhaiskasvatuksessa
Liite 4	Lääkelupa
Liite 5	Lääkehoidon poikkeamailmoitus
Liite 6	Yleinen lääkehoidon perehdytyslomake (uudet työntekijät)
Liite 7	ADHD:n lääkehoidon toteuttaminen

1. Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut oppaan Turvallisen lääkehoidon toteuttamisesta. Oppaan tavoitteena on tukea kaikkia lääkehoitoa toteuttavia toimipaikkoja lääkitysturvallisuuden varmistamisessa.

Kanta-Hämeen alueella yleinen ja toimipaikkakohtainen lääkehoitosuunnitelma on yhdistetty yhteen dokumenttiin, jotta kaikki varhaiskasvatuksen lääkehoitoon liittyvät asiat ovat helposti löydettävissä. Tämä lääkehoitosuunnitelma sisältää sekä yleisen (valmis teksti) että toimipaikkakohtaisen (täydennettävät kohdat, *kursiivilla*) lääkehoitosuunnitelman ja koskee kaikkia Kanta-Hämeen hyvinvointialueella olevia varhaiskasvatuksen toimipaikkoja, joissa lääkehoitoa toteutetaan henkilöstön toimesta. Lääkehoitosuunnitelma on laadittu yhteistyössä hyvinvointialueen perhekeskusylilääkärin, lääkitysturvallisuusasiantuntijan sekä kuntien varhaiskasvatuksen edustajien kanssa. Lääkehoitosuunnitelman tavoitteena on varmistaa turvallisen lääkehoidon toteutuminen ja henkilöstön osaaminen. Suunnitelma tarkastetaan joka vuosi ja aina toiminnan muutosten yhteydessä. ADHD-lääkehoidon toteuttamisesta varhaiskasvatuksessa kerrotaan tarkemmin liitteessä 7.

Lääkehoito on huoltajien vastuulla, ja lasten lääkehoitoa toteutetaan ensisijaisesti kotona.

2. Käsitteet

Lääkehoitosuunnitelma

Kaikissa toimipaikoissa, joissa lääkehoitoa toteutetaan, tulee olla lääkehoitosuunnitelma, johon on tarkennettu tarvittavat toimipaikkakohtaiset tiedot. Lääkehoitosuunnitelman toimipaikkakohtaisesti täydennettävät kohdat on merkitty *kursiivilla*. Lääkehoitosuunnitelma tulee olla kaikkien varhaiskasvatuksen lääkehoitoon osallistuvien saavutettavissa

Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma

Mikäli lapsi tarvitsee varhaiskasvatuspäivän aikana lääkehoitoa varhaiskasvatuksen työntekijän antamana, tulee hänelle tehdä **aina** kirjallinen, lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma (liite 2). Suunnitelma tehdään sekä kuuriluonteisesti että säännöllisesti annettaville lääkkeille ennen lääkehoidon toteuttamista varhaiskasvatuspäivän aikana.

3. Vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Kanta-Hämeen hyvinvointialue	• On vetovastuussa lääkehoitosuunnitelman ja sen liitteiden laadinnasta • Kutsuu vuosittain koolle kuntien varhaiskasvatuksen johdon lääkehoitosuunnitelman päivittämistä varten • Hyvinvointialueen perhekeskusylilääkäri hyväksyy yleisen lääkehoitosuunnitelman ja lääkehoitosuunnitelman liitteet ja hyväksyy ADHD-lääkehoitoa toteuttavien henkilöiden lääkeluvat • KHKS Lastentautien poliklinikka perehdyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöä diabeteslasten lääkehoidon toteuttamiseen ja seurantaan ja lastentautien ylilääkäri hyväksyy diabeteslasten lääkehoitoa toteuttavien henkilöiden lääkeluvat
Lasta hoitava lääkäri	Vastaa lääkehoidon tarpeen arvioinnista, lääkkeen määräämisestä ja lääkehoidon kokonaisuudesta sekä omalta osaltaan lääkehoidon ohjauksesta ja neuvonnasta
Kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava	• Osallistuu lääkehoitosuunnitelman sekä sen liitteiden laatimiseen • Hyväksyy kuntansa osalta yleisen lääkehoitosuunnitelman • Vastaa siitä, että lasten lääkehoitoa toteutetaan turvallisesti kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä

	• Mahdollistaa tarvittaessa lääkehoidon täydennyskoulutuksen • Mahdollistaa lääkehoidon osaamisen varmistamisen
Varhaiskasvatusyksikön esihenkilö	• Huolehtii henkilöstön riittävästä lääkehoito-osaamisesta ja tarvittavasta koulutuksesta. • Huolehtii riittävän lääkehoidon osaamisen hallitsevan henkilöstön tarvittavasta määrästä ja läsnäolosta • Koordinoi lääkehoidon toteuttamiseen liittyviä asioita • Varmistaa, että lääkehoitoa toteuttavat työntekijät ovat suorittaneet hyväksytysti lääkehoidon tentit • Varmistaa, että lääkehoitoa toteuttavat työntekijät ovat saaneet perehdytyksen lääkehoitosuunnitelmaan ja riskienhallintaan • Huolehtii, että toimipaikan lääkehoitosuunnitelmaan on kirjattu ajantasaiset toimipaikkakohtaiset tiedot • Ottaa vastaan ja käsittelee mahdolliset lääkehoitoon liittyvät läheltä piti- ja vaaratilanteet kunnan käytäntöjen mukaisesti.
Lääkehoitoon osallistuva henkilöstö	• Osallistuu tarvittaessa lääkehoidon täydennyskoulutukseen ja osaamisen varmistamiseen • Osallistuu lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman laadintaan • Noudattaa lapsikohtaista lääkehoitosuunnitelmaa • Toteuttaa lääkehoitoa osaamisen varmistamisen jälkeen liitteen 4 mukaisesti
Lapsen huoltaja	• Tuo varhaiskasvatukseen lapsen lääkkeet alkuperäispaketissaan ja selkeällä annosteluohjeella varustettuna • Tiedottaa henkilökunnalle lapsen ajantasaisesta lääkehoidosta ja lääkehoidon mahdollisista muutoksista. • Perehdyttää varhaiskasvatuksen työntekijät lääkehoidon toteuttamiseen ja informoi mm. mahdollisista haittavaikutuksista ja hoidon seurantaan liittyvistä asioista • Diabetesta sairastavan lapsen huoltajien vastuulla on antaa ohjeet sekä perehdyttää henkilöstöä päivän mittaan huomioitavista asioista: kuinka usein ja milloin verensokeri mitataan arkipäivänä ja erityistilanteissa (retket), paljonko hiilihydraatteja aterialla syödään, miten toimitaan hypoglykemian yllättäessä ja esim. miten suhtaudutaan makeisiin herkkuihin • Osallistuu lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelman laadintaan yhdessä lapsen lääkehoitoon osallistuvan henkilön/henkilöstön • Vahvistaa allekirjoituksellaan lapsikohtaisen lääkehoitosuunnitelmaan antamansa kirjatut tiedot

4. Lupakäytännöt ja osaamisen varmistaminen

Lääkehoitoa toteuttavalla henkilöstöllä tulee olla tarvittava osaaminen ja riittävä lisäkoulutus sekä tarvittaessa lääkeluvat (kuva 1). Osaaminen varmistetaan säännöllisesti, viiden vuoden välein.

Lääkehoidon **toteuttaminen luonnollista tietä** (esim. suun kautta, silmään, korvaan, keuhkoihin) perustuu:

- työntekijän suostumukseen (muut kuin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset)
- perehdytykseen
- lisäkoulutukseen
- osaamisen varmistamiseen (esimerkiksi hyväksytyn tentin muodossa) viiden vuoden välein

Pitkäaikaisesti sairaan lapsen vaativan lääkehoidon toteuttamiseksi (insuliinin pistäminen diabeetikkolapselle) varhaiskasvatuksen työntekijä tarvitsee lääkärin hyväksymän lääkeluvan, joka edellyttää perehdytyksen ja lisäkoulutuksen lisäksi osaamisen varmistamista näytöin. Muille kuin terveydenhuollon ammattilaisille lääkelupa on lapsi- ja lääkehoitokohtainen.
Insuliinilääkeluvan allekirjoittaa Kanta-Hämeen keskussairaalan lastentautien ylilääkäri. ADHD-lääkelupaa tarvitsevan työntekijän lähijohtaja lähettää turvapostilla lääkelupahakemuksen perhekeskusylilääkäri Anu Mähöselle.

ADHD:n lääkehoidon toteuttaminen ja vaadittava lääkelupa– katso liite 7.

Lääkkeitä antava työntekijä on terveydenhuollon ammattilainen	Ei	Kyllä
Työntekijän suostumus vaaditaan	Kyllä	Ei
Perehdytys: - yleinen- ja *yksikkökohtainen (varhaiskasvatuksen toimipaikan esihenkilö* *- lapsikohtainen perehdytys (lapsen huoltajat)*	Kyllä	
Lääkehoidon täydennyskoulutus *- Esim. MiniLOP tai MiniLAS, HY:n Aino koulutus, ProEdu, tai yhteistyössä alueen terveydenhuollon oppilaitosten kanssa.* JA Hyväksytty tentti viiden vuoden välein = Osaaminen varmistettu	Kyllä	
	Saa antaa lääkkeitä suun kautta, silmään, korvaan, keuhkoihin, iholle	
Lisäksi työntekijä toteuttaa insuliinihoitoa tai antaa ADHD-lääkkeitä.	Kyllä	
Lisäkoulutusta (*MiniLOP, MiniLAS, Aino tai ProEdu*) vaativasta lääkehoidosta vaaditaan	Kyllä	
Osaamisen varmistaminen näytöin lisäkoulutuksen jälkeen *- koskee vain insuliinin antoa ihon alle* *- näytöt annetaan lastentautien poliklinikan hoitajalle (p. 040 638 0575), näyttötilaisuuksia noin x1/kk. Lääkelupalomake oltava mukana.*	Kyllä	
Lääkärin allekirjoittama lääkelupa vaaditaan - Insuliini riikka.turunen@omahame.fi - ADHD-lääkkeet anu.mahonen@omahame.fi	Kyllä Muut kuin terveydenhuollon ammattilaiset: lupa on lapsi- ja lääkekohtainen	

Kuva 1 Lääkehoidon lisäkoulutus ja lääkelupa

4.1 Lääkehoitoon perehtyminen

Kaikkien lääkehoitoon osallistuvien työntekijöiden tulee perehtyä toimipaikassa toteutettavaan lääkehoitoon. Uusien työntekijöiden perehdytyksessä käydään läpi lääkehoitosuunnitelma.

Tämän lisäksi lapsen huoltaja antaa lapsikohtaisen perehdytyksen osana lapsikohtaista lääkehoitosuunnitelmaa (liite 2).

4.2 Lääkehoidon lisäkoulutus ja osaaminen varmistaminen

Kaikkien lääkkeitä antavien työntekijöiden lääkehoito-osaaminen varmistetaan säännöllisesti täydennyskoulutukseen sisältyvällä verkkotentillä. Työnantaja vastaa tarvittavan lääkehoidon lisäkoulutuksen järjestämisestä. Työnantaja hankkii työntekijöilleen sellaisen lääkehoidon koulutuksen, joka on tarkoitettu lääkehoidon lisäkoulutukseksi varhaiskasvatuksessa toimiville.

Hyväksyttyjä lääkehoidon lisäkoulutuksia ovat:

- Awanic:in MiniLOP tai MiniLAS
- HY Aino – lääkelupakoulutus kouluilla ja päiväkodeille,
- ProEdu: Lasten ja nuorten lääkehoidon perusteet

Lääkehoidon lisäkoulutuksen voi vaihtoehtoisesti toteuttaa yhteistyössä alueen terveydenhuollon oppilaitosten kanssa.

4.3 Osaamisen varmistaminen näytöin

Vain vaativan lääkehoidon toteuttaminen, insuliinin pistäminen ihon alle, edellyttää lääkeluvan ja osaamisen varmistamista näytöin. Lääkeluvan allekirjoittaa Kanta-Hämeen keskussairaalan lastentautien ylilääkäri.

4.4 Lääkelupa

Luonnollista tietä (suuhun, silmään, korvaan, keuhkoihin, iholle) toteutettavaa lääkehoitoa varten tulee lääkehoitoa toteuttavalla henkilökunnalla olla lääkehoidon lisäkoulutus hyväksytysti suoritettuna alle viisi vuotta sitten.

Vain vaativan lääkehoidon toteuttaminen edellyttää lääkärin allekirjoittamaa lääkelupaa (liite 4). Vaativaa lääkehoitoa ovat insuliinin annostelu sekä ADHD:n lääkehoidon toteuttaminen. Lääkelupa on voimassa kaikissa ko. kunnan varhaiskasvatuksen yksiköissä viisi vuotta. Esihenkilö hakee vaativan lääkehoidon lääkelupaa insuliinihoitoa varten lähettämällä lääkelupahakemuksen (liite 4) turvapostilla lastentautien ylilääkärille. Esihenkilö hakee vaativan lääkehoidon lääkelupaa ADHD-lääkehoitoa varten lähettämällä lääkelupahakemuksen (liite 4) turvapostilla perhekeskusylilääkärille.

5. Lääkehoidon toteuttaminen

Varhaiskasvatuksessa lääkehoitoa toteutetaan vain, kun se on ehdottoman välttämätöntä. Pääsääntöisesti lääkehoito pyritään hoitamaan kotona. Varhaiskasvatuksessa voidaan toteuttaa vain lääkärin määräämää lääkehoitoa. Kaikesta lääkehoidon toteuttamisesta tehdään lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma (liite 2).

Lääkehoidon toteutuminen dokumentoidaan käyttämällä liitettä 3, tai vastaavaa sähköistä dokumentointia.

Kaikkien työntekijöiden, jotka osallistuvat lääkkeiden antamiseen lapselle, osaaminen tulee varmistaa kuvan 1 mukaisesti.

5.1 Lääkehoidon toteuttaminen hätäensiavussa

Lääkehoitoa saa ja tulee toteuttaa hätäensiaputilanteessa, vaikka lääkehoidon toteuttajalla ei olisikaan voimassa olevaa lääkehoidon lisäkoulutusta tai lääkelupaa. Tällaisen poikkeustilanteen muodostaa esim. epilepsiakohtauksen hoito, tai anafylaktinen reaktio, jossa adrenaliinin antaminen on hengen pelastavaa hoitoa. Hätäensiavussa käytettävien lääkkeiden käyttö ei edellytä kirjallista lupaa ja näyttöä. Näiden lääkkeiden käyttöön on hyvä perehtyä etukäteen.

Yksikössä voidaan, yksikön harkinnan mukaan, säilyttää ensiapu- ja myrkytyslääkkeitä, kuten lääkehiiltä. Epäiltäessä myrkytystapausta, ole yhteydessä Myrkytystietokeskukseen puh 0800 147 111. Lääkehiilen käyttöohjeet on kerrottu paketissa olevassa ohjeessa.

Jodia käytetään vain säteilyonnettomuuden yhteydessä, sosiaali- ja terveysministeriön niin erikseen ohjeistaessa. Lisää aiheesta. Jodin hankinnasta vastaa kunta.

5.2 Lääkkeiden antaminen

Varhaiskasvatuksessa lapselle annettavat lääkkeet tuodaan toimipaikkaan annostusohjeineen niiden alkuperäispakkauksessa. Ennen lääkehoidon toteuttamista täytetään lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma (liite 2).
Kaikki lasten lääkkeet ovat henkilökohtaisia, eikä niitä saa antaa muille.

6 Lääkkeiden säilyttäminen

Lääkkeet tulee säilyttää lukitussa lääkekaapissa, erillään muista tuotteista ja välineistä. Lääkekaapin avain säilytetään siten, että se on vain henkilöstön saatavilla. Mikäli lääkekaapissa on useamman lapsen lääkkeitä yhtä aikaa säilytyksessä, tulee lääkkeet säilyttää niin, ettei sekaantumisen varaa ole. Lääkkeissä on oltava lapsen nimi selkeästi näkyvillä.

Lääkkeiden oikeisiin säilytysolosuhteisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Jääkaapissa säilytettävät valmisteet tulee säilyttää omassa lukitussa rasiassaan erillään elintarvikkeista. Lääkevalmisteiden säilytysohjeet löytyvät lääkepakkauksista. Lääkehoitosuunnitelmassa kuvataan toimipaikkakohtaisesti, miten ja missä lääkkeitä säilytetään sekä miten toimitaan, jos jääkaappi hajoaa (esim. konsultoidaan paikallista apteekkia, informoidaan lapsen huoltajia). Vanhentuneet lääkkeet ja lääkehoidon loppumisen jälkeen yli jääneet lääkkeet palautetaan huoltajille välittömästi. Lääkkeiden säilytyksestä vastaava työntekijä tarkastaa lääkekaapin sisällön kuukausittain.

Kirjaa seuraaviin kohtiin yksikön tiedot:

Yksikön lääkehoidosta vastaava/vastaavat

Tammitarhan päiväkoti: päiväkodin johtaja ja lääkehoitovastaava

Portaan päiväkoti: päiväkodin johtaja ja lääkehoitovastaava

Päiväkoti Taikatassu: päiväkodin johtaja ja lääkehoitovastaava

Perhepäivähoito: päiväkodin johtaja ja tarvittaessa lääkehoitovastaava

Lääkkeiden ja lääkekaapin avaimen säilytys

Lukitussa kaapissa, joka on henkilöstön tiedossa.

Lääkekaapin sisällön ajantasaisuudesta vastaa

Tammitarhan päiväkoti: ryhmien henkilökunta ja päiväkodin johtaja

Portaan päiväkoti: ryhmien henkilökunta ja päiväkodin johtaja

Päiväkoti Taikatassu: lääkehoitovastaava ja päiväkodin johtaja

7. Lääkehoidon turvallisuus

Riskienhallinnan edellytyksenä on riskien ja riskilääkkeiden tunnistaminen.

Riskienhallinta otetaan huomioon henkilöstön perehdytyksessä, josta vastaa varhaiskasvatuksen toimipaikan esihenkilö. Tunnettuja riskejä lääkehoidon toteuttamisessa ovat lääkkeiden säilyttämiseen liittyvät riskit (väärä lämpötila, ulkopuoliset pääsevät lääkkeiden säilytystiloihin), osaamiseen liittyvät riskit (lääkehoidon osaaminen tai perehdytys puuttuu tai osaamista ei ole varmistettu) sekä lääkkeen antamiseen liittyvät riskit (annetaan väärälle lapselle, vääränä ajankohtana, lääke jää antamatta jne.)

7.1 Riskilääkkeet

Riskilääkkeeksi kutsutaan lääkettä, jonka annosteluun, käsittelyyn ja säilytykseen liittyy turvallisuuden kannalta erityisiä riskejä tai väärinkäytön mahdollisuus. Riskilääkkeet ovat lääkehoidossa tavanomaisesti käytettyjä lääkkeitä, jotka väärin annettuina saattavat aiheuttaa vakavia haittoja. Niiden käyttö vaatii erityistä tarkkaavaisuutta. Insuliinit ja ADHD-lääkkeet ovat riskilääkkeitä, joita varhaiskasvatuksessa voi olla käytössä. ADHD-lääkkeiden erityispiirteistä kerrotaan tarkemmin liitteessä 7.

8. Lääkehoidon läheltä piti-ja/tai vaaratilanteissa toimiminen

Vaaratapahtumilla tarkoitetaan sekä lapselle asti menneitä haittatapahtumia, että niin sanottuja läheltä piti -tapahtumia. Vaaratapahtuma voi liittyä esimerkiksi lääkkeen annosteluun, antamiseen tai säilytykseen. Vaaratapahtumasta tulee välittömästi olla yhteydessä lapsen huoltajaan.

Jokaisesta läheltä piti -ja/tai vaaratapahtumasta tehdään kirjallinen ilmoitus välittömästi tapahtuman jälkeen. Kun lääkehoitoon liittyvä vaaratapahtuma havaitaan, tehdään välittömästi tarvittavat toimenpiteet vaaran poistamiseksi ja vaikutusten minimoimiseksi. Poikkeamailmoitusten tekeminen ja käsittely ovat osa yksikön yleistä riskienhallintaa ja toiminnankehittämistä.

Ilmoitus tehdään kunnan läheltä piti -ja/tai vaaratilanteiden ilmoittamisen ja käsittelyn mukaisesti. Ilmoituksen tekee henkilö, joka huomaa tai on osallisena poikkeaman synnyssä. Varhaiskasvatuksen

toimipaikan esihenkilö vastaa poikkeamien käsittelystä ja tarvittaessa jatkotoimenpiteistä (esim. lisäkoulutus, ohjeistuksen tarkennus). Poikkeamailmoitukset kirjataan ja säilytetään kunnan arkistointimääräysten mukaisesti.

TIEDOTE HUOLTAJILLE LÄÄKEHOIDON TOTEUTUKSESTA VARHAISKASVATUKSESSA

Lapsen lääkehoito toteutetaan ensisijaisesti kotona.

Varhaiskasvatusyksikössä on keskusteltava lapsen lääkityksestä:

- Lapsen tullessa varhaiskasvatuksen asiakkaaksi (jatkuva- ja kuuriluontoiset lääkkeet sekä kohtausluontoinen lääkitys)

Varhaiskasvatuksessa voidaan hoitopäivän aikana antaa ja annostella **vain lääkärin määräämiä lääkkeitä**. Lääkkeet on voitu määrätä jatkuvaan tai tilapäiseen käyttöön

Jos lapselle joudutaan antamaan lääkettä varhaiskasvatuksessa:

- ✓ Laaditaan lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma
- ✓ Huoltajat toimittavat lääkkeen varhaiskasvatukseen annosteluohjeineen alkuperäispakkauksessa
- ✓ Annosteluohje voi olla potilasohje tai alkuperäispakkauksessa oleva annosteluohje

Lääkkeessä on AINA oltava:

- ✓ lapsen nimi,
- ✓ lääkkeen nimi ja
- ✓ annosteluohje päivämäärineen

Silmä- ja korvalääketippapullot joudutaan kuljettamaan edestakaisin kodin ja varhaiskasvatuksen välillä. Allergiasilmätipat ovat suositeltavaa ostaa apteekista kerta-annospipetteinä.

Varhaiskasvatuksessa toteutunut lapsen lääkehoito kirjataan ylös.

HUOLTAJIEN VASTUU VARHAISKASVATUKSESSA ANNETTAVAAN LÄÄKEHOITOON

Lapsen varhaiskasvatuksen alkaessa huoltajien tulee kertoa lapsen terveydentilaan, lääkitykseen ja hoitoon liittyvistä toimenpiteistä ja antaa riittävä perehdytys lapsen ryhmän henkilökunnalle. Huoltajat vastaavat siitä, että henkilökunnalla on saatavilla kaikki tarvittava tieto liittyen lapsen lääkehoitoon ja hoitotoimenpiteisiin.

Huoltaja huolehtivat lapsen lääkkeiden ja mahdollisten tarvikkeiden kuljettamisesta varhaiskasvatuksen ja kodin välillä. Vanhentuneiden tai käyttämättömien lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden hävittäminen on huoltajien vastuulla. Huoltajien tehtävänä on ilmoittaa välittömästi lapsen lääkitykseen ja hoitoon liittyvistä muutoksista. Jos lapsi vaihtaa varhaiskasvatuksen yksikköä, huoltajien vastuulla on uuden henkilöstön perehdyttäminen. Tarvittaessa huoltajat perehdyttävät toimipaikan henkilöstöä lapsen hoitamiseen ja lääkkeiden antamiseen, esim. Epipen.

LAPSIKOHTAINEN LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA JA PEREHDYTYS

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan vain lääkärin määräämää lääkehoitoa.

Laaditaan yhdessä huoltajan ja lääkehoidosta vastaavan työntekijän kanssa.
Huoltaja täyttää jokaisesta lääkkeestä oman lomakkeen. Täytetään kaikissa lääkehoidon tilanteissa.

Lapsen nimi Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	Syntymäaika Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Huoltajien nimet Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	Puhelinnumerot, mistä tavoittaa varhaiskasvatuspäivän aikana Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Lapsen varhaiskasvatuksen toimipaikka ja ryhmä Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	

LAPSEN LÄÄKE JA LÄÄKEHOITO

Huoltajat antavat lääkkeen henkilökunnalle henkilökohtaisesti, alkuperäispakkauksessa, lapsen nimellä varustettuna, annosteluohjeineen.

Lääkkeen nimi ja vahvuus Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	Sairaus, johon lääkettä käytetään Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Lääkkeen annostelu, antotapa, kellonaika ja muuta annosteluun liittyvää (esim. lääkekuurin pituus) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	Lääkkeen säilytysohje Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Mahdolliset haittavaikutukset Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	Miten annettu lääkehoito kirjataan? Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

HUOLTAJIEN ANTAMA LAPSEN LÄÄKEHOIDON PEREHDYTYS

Milloin lääkehoitoa tarvitaan? Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Miten lääke annetaan? (esim. suun kautta, silmään, ruokailun yhteydessä, apuvälineet) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Mitä muita toimenpiteitä tarvitaan (esim. verensokerin seuranta)? Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Mitä oireita seurataan? Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Huoltajiin ollaan yhteydessä seuraavissa tilanteissa: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
Muuta huomioitavaa (esim. neulojen hävitys) Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Aika ja allekirjoitukset:

Päivämäärä, Lapsen huoltaja Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	Päivämäärä, Lääkehoidosta vastaava varhaiskasvatuksen työntekijä Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma arkistoidaan kunnan arkistointisäännösten mukaisesti

LÄÄKEHOIDON TOTEUTUS

Lapsen nimi_____ Syntymäaika_____

Lääkkeen nimi ja vahvuus	**Annostus**	**Päivämäärä ja kellonaika**	**Lääkkeen antaja**	**Lisätietoja**

Pitkäaikaissairauden vaativan lääkehoidon lupa (insuliini)

Kunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	**Varhaiskasvatuksen toimipaikka:** Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Luvan saajan nimi ja syntymäaika:
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Suoritettu perustutkinto

Lääkehoitoon koulutettu terveydenhuollon ammattilainen ☐

Lääkehoitoon koulutettu sosiaalihuollon ammattilainen ☐

Ei lääkehoidon peruskoulutusta, mutta saanut lääkehoidon täydennyskoulutusta ☐

Lääkehoidon verkkokoulutus suoritettu

Koulutuksen nimi ja suorituspäivä
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Päiväys ja esihenkilön allekirjoitus

Osaamisen varmistaminen näytöin suoritettu

Suoritetut näytöt: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Päiväys ja näytön vastaanottajan allekirjoitus

Vaativan lääkehoidon lupa - insuliini

Injektioiden antaminen ihon alle (sc.) insuliini (lähihoitajat, sairaanhoitajat)

☐ Kyllä
☐ Ei

☐ Muut kuin lähi- ja sairaanhoitajat: Lupa on lapsi- ja lääkekohtainen: Täydennä tähän lapsen nimi ja lääke

Lääkeluvan myöntäjän allekirjoitus, nimenselvennös ja pvä

Vaativan lääkehoidon lupa- ADHD-lääkkeet

Keskushermostoon vaikuttavien *ADHD-lääkkeiden antaminen* suun kautta (lähihoitajat, sairaanhoitajat)

☐ Kyllä
☐ Ei

☐ Muut kuin lähi- ja sairaanhoitajat: Lupa on lapsi- ja lääkekohtainen: Täydennä tähän lapsen nimi ja lääke

Lääkeluvan myöntäjän allekirjoitus, nimenselvennös ja pvä

LÄÄKEHOIDON POIKKEAMAILMOITUS

Täytä lomake, jos havaitset poikkeaman lääkkeen annostelussa, antamisessa, säilytyksessä, käsittelyssä.

<table>
<tr><td colspan="2">Varhaiskasvatuksen toimipaikka
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tapahtuman päivämäärä ja kellon aika
Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Lääkkeen nimi, vahvuus ja annos
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tapahtui lapselle ☐ Läheltä-piti tilanne ☐</td></tr>
<tr><td colspan="2">Poikkeamasta on ilmoitettu lapsen huoltajalle
☐ Kyllä
☐ Ei</td></tr>
<tr><td>Millainen poikkeama tapahtui:
☐Lääke jäänyt antamatta
☐Annettu vääränä ajankohtana
☐Annettu väärälle lapselle
☐Väärä annos (liian vähän tai liikaa)</td><td>☐Annettu väärään antopaikkaan (esim. silmätippa annettu korvaan)
☐Lääke säilytetty väärin
☐Annettu vanhentunutta lääkettä
☐Jokin muu, mikä:</td></tr>
<tr><td>Poikkeamaan johtaneet syyt:
☐ Inhimillinen erehdys
☐ Kiire
☐ Huoltajat toimittaneet väärän lääkkeen
☐ Väsymys
☐ Ympäristön aiheuttamat häiriöt</td><td>☐ Lapsi ei suotu ottamaan lääkettä tai esim. sylkee sen pois
☐ Puutteelliset tiedot lapsen lääkkeestä
☐ Osaamisen vaje
☐ Muu (esim. lapsi oksentaa lääkkeen)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kuvaus tapahtuneesta
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kuinka tapahtuneessa toimitiin
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kehitystoimenpiteet, jos niitä on
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ilmoitus käsitelty työyhteisössä

Pvä

Varhaiskasvatusyksikön esihenkilön allekirjoitus</td></tr>
</table>

LÄÄKEHOIDON PEREHDYTYSLOMAKE	
	Suoritettu: (perehtyjän ja perehdyttäjän allekirjoitus ja pvm)
Lääkehoitosuunnitelmaan perehtyminen	
Lääkkeiden kouluun/luokkaan saaminen	
Lääkkeiden säilyttäminen, ml. jääkaapissa säilytettävät lääkkeet	
Lääkkeiden käsittely	
Lääkkeiden antaminen - suun kautta - silmään, nenään tai korvaan - ihon kautta esim. voiteena - astmalääkkeet - ihon alle pistettävät lääkkeet	
Lääkehoidon vaikutusten seuranta	
Kohtaus- tai ensiapulääkkeet - EpiPen tmv. esim. vakaviin allergisiin reaktioihin (jos perhehoidon asukkaalla on sellainen käytössä) - epilepsiakohtauksen lääkkeet	
Lääkkeiden palauttaminen	
Miten toimia poikkeamatilanteessa esim. lääkkeet jäävät antamatta tai annetaan väärälle henkilölle	

ADHD-LÄÄKKEIDEN TURVALLINEN KÄSITTELY VARHAISKASVATUKSESSA

Miksi tämä on tärkeää?

ADHD-lääkkeet (esim. metyylifenidaatti) ovat keskushermostoon vaikuttavia riskilääkkeitä. Niiden käsittely varhaiskasvatuksessa vaatii tarkkuutta ja selkeät käytännöt.

Perusperiaate: Lääkitys toteutetaan vain välttämättömissä tilanteissa, huolellisesti ja yhteistyössä huoltajien kanssa. Näin varmistetaan lapsen turvallisuus.

---

1. Säilytys

Lääkehoitosuunnitelmassa on kuvattuna lääkkeiden säilytyksessä huomioitavat asiat. ADHD- lääkkeiden säilytyksessä tulee huomioida ko. lääkkeen erityispiirteet ja väärinkäytön riskit. ADHD-lääkkeet säilytetään vain sellaisten työntekijöiden saatavilla, joilla on voimassa oleva lääkelupa ADHD lääkkeiden käsittelyyn ja antamiseen. Lääkkeet tulee olla lapsikohtaisesti merkittynä. ADHD-lääkkeet säilytetään erillään muista lääkkeistä. Muista nämä:

Käytäntö	Tavoite
Lääkkeet lukittuun kaappiin, pääsy vain nimetyillä henkilöillä	Estetään väärinkäyttö
Jokaiselle lapselle oma nimikoitu rasia	Vältetään sekaannukset
Vanhentuneet lääkkeet palautetaan huoltajille heti	Lääkitysturvallisuus

---

2. Lääkkeen antaminen

Edellytykset:

- Kirjallinen, lapsikohtainen lääkehoitosuunnitelma (lääkärin ohje + huoltajien suostumus)
- Lääkkeen antaa vain koulutettu henkilö, jolla voimassa oleva lääkelupa

Tarkista aina:

✅ Oikea lapsi
✅ Oikea lääke ja annos
✅ Oikea aika ja antotapa

---

3. Osaaminen ja lupa

Vaatimus	Kuvaus
Koulutus	Lääkehoitosuunnitelman mukaisesti

Vaatimus	Kuvaus
Tentti	Hyväksytty tulos, uusitaan 5 vuoden välein (esim. MiniLAS, MiniLOP, HY:n Aino sekä ProEdun koulutus pitävät sisällään osion keskushermostoon vaikuttavaista lääkkeistä)
Perehdytys	Lääkehoitosuunnitelman mukaisesti, osana lapsikohtaista lääkehoitosuunnitelmaa ja perehdytystä (kts. liite 2)
Lupa	Kirjallinen, henkilökohtainen, voimassa 5 vuotta (liite 4) Lääkelupaa tarvitsevan ammattilaisen **lähijohtaja lähettää turvapostilla lääkelupahakemuksen perhekeskusylilääkäri**

---

4. Dokumentointi

- Kirjaa **heti**: lapsen nimi, lääke, annos, aika, antaja (liite 3)
- Raportoi läheltä piti- ja/tai vaaratilanteet lääkehoitosuunnitelman mukaisesti (liite 5)
- Säilytä tiedot luottamuksellisesti kunnan ohjeiden mukaan

Muistilista

- Lääke annetaan vain nimetyille lapsille, nimettyjen työntekijöiden toimesta
- Dokumentointi
- Huoltajien ohjeet ja suostumus oltava
- Tarkista aina: lapsi – lääke – annos – aika – antotapa
- Kirjaa ja raportoi mahdolliset poikkeamat
- Yhteistyö huoltajien kanssa